

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr. egy óra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő

Ifj. Gily Ede.

Kiadó s laptulajdonos.

Kutasi Imre

Szerkesztőség: Nagy-Várud-utca 2037. sz. Gáll-ház (emelet).

Kiadóhivatal: Nagy-Várud-utca 2037. sz. Gáll-ház (földszint).

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.

Egyes szám 4 kr.

A hagyatéék.

Debreczen, aug. 10.

(Sz. Zs.) Szegény haldokló mandátumok, csak szomorú is a ti sorsotok. Jól tudjátok, hogy nem soká huzzátok már s ha el nem visz benneteket az őszi szél, a tavasz bizton meghozza a halálotokat. Ezen már nem változtathat senki és semmi, hát meg is nyugodnátok benne; hanem az csakugyan kegyetlen sors, amikor az éhes örökösök még a halálotokat sem tudják bevárni — pedig olyan közel van már — s még életetekben osztozkodnak, marakodnak a hagyatéékon. Bizony szomorú dolog így haladni a sir felé, a temetőkertbe, amelynek bejáratán ott ragyog ugyan a biztató szó: „feltámadunk“ de a ti szkeptikus lelketek aggódva kérde: igaz-e valjon ez, feltámadunk-e valjon igazán? Szegény haldokló mandátumok, nem hagyja őket nyugodni ez a gondolat, nem tudnak szabadulni a halál gondolatától s tépelődő szívvel, remegő lélekkel várván a közeli véget, keresik, kutatják micsoda érdemeket szereztek eddig a feltámadásra s mit tehetnének a hátralevő napok alatt. És aggodalmas gonddal állítják össze a leltárt a jóról, a rosszról, amit cselekedtek, a mit hátrahagynak. Sokan, nagyon sokan, mintha kevesellenék az ellenzéken, a mit örökök hagyhatnak, erőszakos kézzel nyulnak a máséhoz, hogy

több legyen nekik — amiből aztán szép kis dulakodás támad — valóságos dansemacabre.

Hát bizony szegény ennek az öt évnek az ellenzéki hagyatéka, körülbelül annyi, mint amire elpazarolt ifjúság után tekinthet vissza az ember: egy sereg megcsapant illúzió, egy kevés élettapasztalat és egy csöpp — köszvény. Az illúzióinkból nagyon sokat elvitt ez a végét járó öt esztendő ciklus s adott helyett sok-sok keserű tapasztalatot, szomorú életismeretet s tetejébe egy csöpp köszvényt — a nemzet, az állam testében.

Szerte foszlottak illúzióink az ellenzéki politikai idealizmusáról. Egyesek és egész pártok Pál-fordulásán láttuk, hogy az elvek, az eszmék, az ideálok csak arra valóak, hogy szép beszédekkel lehessen róluk mondani s az a fő bennök, hogy mindenkör homlokegyenest ellenkezzenek azokkal a törekvésekkel, amelyek megvalósítása lehetséges, amelyek megvalósításán fáradoznak azok, akikre szavak helyett a cselekvés hivatása jutott.

Örökségül hagyja reánk ez az öt év azt a tanulságot, hogy politikával foglalkozni azoknál, a kik — úgy mondják — a nemzet idealizmusát képviselik, annyit jelent, mint egyénileg feltűnni, szerepelni, egyéni ambíciókat melengetni, tegyük bár ezt az állam, a nemzet világos kárával, szemmel látható ártalmára. Megtanul-

tuk azt, hogy a magyar haza önállóságáért, szabadságáért, nagyságáért küzdeni annyit tesz, mint szövetkezni a felforgatókkal, a kik nem ismernek államiságot, nem nemzeti létet, a kik nem ismernek hazát, szabadságot, a kik a mi szent háromege színükből beérik egyikkel s még nem értett jelszavakat követve, sorakoznak a vörös zászló alá.

Örökségül hagyja reánk ez az öt esztendő, hogy a hazának nem az az érdeke, hogy azok a bizonyos „ideális“ elvek érvényesüljenek, hanem, hogy bizonyos egyének érvényesítsék azokat s Magyarországot a függetlenség és önállóság útján is csak akkor lehet boldog, ha ezt a függetlenséget Ugron Gábor vivja ki és nem Kossuth Ferencz, ha Gyöngyösön Bartha Miklós és nem Hentaller Lajos hirdeti a szent ígéket.

Voltak idők és voltak emberek, a kik és a melyek gondolatokat, eszméket hagytak örökök az utódokra, a haldokló lustrum hagyatékában az ellenzéki jóvoltából — rögeszmát találóok.

Megtanulhatjuk ezekből, hogy csak fanatikusnak kell lenni, vagy legalább mutatkozni, mert ezzel kiemelkedik az ember a józan tömegből, s ismert nevet szerez.

Megtanultuk, hogy egy rögeszméért fel lehet, sőt fel kell áldozni minden más nemes. igaz, nagy eszmét, sutba kell dob-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZAJA.

A férj erélye.

Irta: Dr. Molnár Jákó.

Tán hangos hahótára fakadnak azon kollégáim, kik a boldog házasság vasketrecében szívják a friss levegőt, tán eszelősnek tartanak a fufangban kiapadhatlan asszonykák, ha e ezimet; „a férj erélye“ olvassák, hisz benne oly képtelenség rejlik, mintha azt mondanák, tedd a jeget a napra, hogy megszáradjon.

Fáy azt mondja, hogy a magyarnak számos kifejező szólásmódja van, mik egész eszmékkel terhesek.

Nem akarom az eszmék terhességét a férj erélyével összkapcsolatba hozni, mert különben kénytelen lennék konstatálni, hogy a férj erélye sok megfogamzott eszmének apja, csak azt akarom mondani, hogy minden nyelvnek megvan a mézes-mázos retege, de különösen a mienknek, mely az idegen szavakat kerüli. Nem is mertem azt mondani a férj energiája, mert eszembe jutott volna az energia következményéből származó ama közmondás: a pénz olvasva, az asszony verve jó.

A női nyelv által elpuhitott alakban mutatkozó férfitől kérde, mi is a férj erélye, miben áll, hogy nyilvánul, gyakorlatilag véve mily formában lép fel, hogyan és mikor érvényesül? feleletül kapnám azt a kérdést, mi is egyáltalán az erély?

A fogalom meghatározása talpraesett

könnyen érthető, mindenkire hozzáférhető, ha azt nem elvontan, hanem a tapasztalat adataival összhangba hozva, az életből merítve, az életre applikáljuk.

Mi hát az erély? Szerintem nem más, mint az akarat ereje?

Azon zugokban, melyek az ész szülte és a lélek által elfogadott eszmét, — alkalmazva a gyakorlati életre, — mozgásba hozzák.

Az akarat ereje nem képez erkölcsi mozzanatot az ember egyéniségében, csak jellemnek egy részét, mert az akarat erejével cseleksznünk jót is, rosszat is.

Miként a szegény tanuló egy elérendő cél előtt tartva szilárd akaratának lanckadatlan erejével éhez, nélkülözik, küzd szenved, hogy sorsával győzelemre jusson, úgy a gonosztevő is, vasakaratu megátalkodott erejével neki tör a társadalmi rendnek, és igyekszik megsemmisíteni a természet szent kötelekeit. Amott a nemes. emitt nemetlen tervével tisztában van mindegyik, egyaránt fejti ki mindegyikök a maga akaratát erejét.

Az akarat ereje az egyén uralkodója irányítója és vezetője szívének lelkének, lelkiismeretének hangja, jellemének szószólója.

Az erély az élet gyökere, hajtásai ép oly édes, izletes, mint fanyar mérges gyümölcsöt teremnek.

Az akarat ereje kétféle módon nyilvánul, vagy természetes lefolyásában mutatkozik, avagy az erőszak formájában lép fel.

Ha az erély az élet útján sima kövezetre talál, küzdelemre nem szorul, természetes színben tűnik fel, sőt éléből annyit vesz, hogy szorgalomnak nevezzük.

Ha ellenben az eltökélt tervnek áthághatatlannak látszó akadályok gördülnek elé, az akarat az erőszak ruhájába öltözködik, mely a természetes és törvényes rend megtámadója.

Látjuk tehát, hogy az erély erkölcsös, vagy erkölestelen, mély, csendes és nyugodt, avagy erőszakos.

De hát a férj erélyének egyáltalán mi köze eme fejtegetéshez, avagy másképp definiálódik a férj erélye, másképp nyilvánul gyakorlatilag, más formát ölt, avagy nem is lép fel, nem is érvényesül?

Nézd a törpe fa gyökerét, mélyen szálltak le szálai a földbe, hajt, nő is a fa, de egyszerre megállítja a természet a növést, gyökere, ereje megtörik. Ha látok ily fát, kárörvendve elnevetem magam és azt sugom neki, te bolond, megnövszülél.

Ha ezen hasonlat után a férj erélye fogalmát kellene megállapítani, úgy azt mondanám, hogy a férj erélye megtörzsült akaratérő.

A férj saját esze után akar cselekedni, de ekkor a nő egy mementót kiált hozzá: „akarom, hogy ne akarj.“

Hogyan nyilvánul ez eltörpült akaratérő? A férj a külvilág bolygója, e társadalom mozgató eszköze, foglalkozása, életezélja leláncolja az emberekhez, társadalmi lénye szabadabb mozgást igényel, hacsak, alkosson munkájával, szorgalmával, sűrűgjön, forogjon finom modorával a társaságban. De ime a nő szem kitágul, a szív összeszorul, hiszen a férj nem háza boldogsága, nem atyai gondviselés czéljából van távol a háztól, nem is szórakozás, hanem holmi titkos czél hajtja akaratát.

nunk oly elavult fogalmakat, mint nemzet, haza, s rögeszméink propagálása végett szabad szövetkeznünk minden ellenségei, szabad a nemzetet feláldozni a nemzetiségeknek, egy rögeszméért szövetkezhetnek U g r o n ur és társai Lueger urral és társaival, a kik, úgy tudjuk, az önálló Magyarországnak nem éppen a leg nagyobb barátai.

És találunk ebben a hagyatéki zsbivásárban igen-igen különös tárgyakat: keresztet, a melyik öldöklő fegyver, lelkipásztor botját, a mely fokosban végződik, keresztény bibliát, a mely szeretet helyett gyűlöletet hirdet és megtaláljuk azt a harmincz ezüst pénzt, a miért ezek a „rajongók“ ezek az „ideális eszmék harcossai“ eladták, megrágmalták a hazát, a nemzetet.

Valahol egy félreeső zugban egészen félrehúzódva buvik meg még néhány hagyatéki tárgy: nem ebbe a társaságba való azok, bár a többivel együtt őket is az utolsó öt év szülte, ha nem is az ellenzék hangos részének a jóvoltából. Egy pár törvény az egész, a melyeknek sikerült valahogy az ellenzéki hazafiasság ellenére megszületniök: egy pár törvény, a melyekben testet tudott ölteni azoknak sok esztendei gondolkozása és küzködése, a kik nem rajongtak, nem voltak a népszerűség kedvencei, nem voltak „ideális-ták“, a kik egyszerűen csak dolgoztak a reális, erős, nagy Magyarorszáért. És a kész munkák mellett hagyatéku marad a multból a jövőre sok-sok terv, javaslat, a melyek életre nem kelhettek öt hosszú év alatt, hiszen ezek egyszerűen csak — szükségesegek.

Ez ime öt év hagyatéka. Szomorú egy lajstrom, pedig milyen tekintélyes le-

hetett volna és milyen hasznos, ha a mi ellenzékünk jó részének olyan fura fel-fogása nem lett volna az ellenzék hivatásáról, munkájáról a nemzeti megizmosodásban.

Politikai hírek.

A horvát jogpárt bomlása.

Az idősebb Starcevic halálával a horvát jogpárt tudvalevőleg két frakcióra szakadt. Az egyik Folnegovicst, a másik Frankot vallotta vezéreül. Most e frakciók közül a Folnegovicse erős válság előtt áll. Vezére megunta a küzdelmet és lemondott mandátumáról. Hosszabb levélben bucsuzik választóitól és lemondását a jogpártban a szakadás óta beállott viszonyok okolja meg. Levele végén kijelenti, hogy az új választásoknál elfogadja újból a mandátumot, ha választói bizalmukkal ismét megajándékozzák.

A románok nagygyűlése.

Az Associatiunea Transilvana nevű erdélyi román kultúregyesület tudvalevőleg ez évben magyar országrészben tartja évi közgyűlését és pedig Lugoson e hónap 27-én s ez alkalomból az egész országból körülbelül 800 román kongresszusra gyűl össze Krassóvármegyé központjában. A románoknak eme nagyszabású gyűlékezete épp oly impozáns, mint politikai tekintetben teljesen lojális lefolyásúnak igazírik. Erre mutat sok egyéb jelenségen kívül főképpen az a körülmény is, hogy a megye vezetői a kongresszus ünnepei és ülései számára átengedték a vármegyeházi palota dísztermét. A román lapok örömmel üdvözlik azt a tényt, hogy az Associatiunea végre a Királyhagón tul lakó románság szellemi életével is törődni kezd. A vendégekkel 18 román dalegyesület is érkezik Lugosra; ezek monstre-hangversenyt fognak rendezni.

családja gondját pedig a férj viseli, bármily áldozatok árán, de nejjének jóllétét a férjnek kell teremteni. Akármily uton és módon, ez ideán furdőbe megyek.

Ernö egy perczig hallgat, azután akaraterije teljével azt mondja: Ha szárnyaid vannak, repülj a furdőbe. Ha angyal vagy, élj a levegőből, de adósságok czimerével nem fogod a furdő kezeit élvezni, min nevémet viseled.

Zuzok, török mindent, mi utamba kerül, elválok tőled, jajgat az asszony, szemei lasként könyben usznak és boldogtalanságért vádolja szüleit.

A férj lelkes erővel, talán egy pár szívizsurás szenvedésével üri e kifakadásokat, nyugodt marad, idegi meg sem mocczannak az erélylyel hallgatag oda szól nejjének: Akarom, hogy ne akarj.

A nő könnyei kiapadnak, a záporosó elmulik, a helyzet megítélése iránt a biggadt megfontolás visszatér és a szívárvány a kibékül zománcoz színeit mutatja a házasság élet boltozatán.

De néha a férj Kamilla arcát elsimo-gatja. Jól van nőcském, ugymond, elküldelek a furdőbe, el is kísérlek, a könnyelmű ígér-et a tett követé, de nem a férj erélye, hanem annak egész lelki erejének teljes elgyengítése folytán.

A férj erélye tehát érvényesülhet, ha azt kellő perczben felhasználva megtöri a női sze-szélyt, tulkapott kívánalmait és a helyzettel nem számító vágyait. Ha e mellett erős igye-kezte nejt erélyének czélszerűségéről felvilá-gosítani és őt ama szilárd meggyőződésre vezetni, hogy a férj akaratér nélkül a házasság élet ruganyosságát elvesztett labdája, úgy a megtörpült fa még hajthat oly lombot, mely alatt a házasság boldogsága tündérmait ál-aludhatja e földön.

A magyar-csékei választás.

Magyar-Csékéről érkezett jelentés szerint ott Goldis János nagyváradi görög szertartásu kanonokot egyhangulag képviselőnek választották.

Külföld.

Goluchowski a királynál.

Bécsből telegrafálják, hogy gróf Goluchowski közös külügyminiszter Ischlhe ment, hogy a királynak előterjesztéseket tegyen. Goluchowski folyó ügyekről tesz jelentésről fel-ségének.

Szerb ügynökség Zágrábban.

Az Agramer Tagblattnak azt jelentik Belgrádból, hogy a zágrábi szerbek memorandumot intéztek a szerb kormányhoz, melyben arra kérték, hogy Zágrábban szerb konzuli ügynökséget állítson fel.

Kormányválság Németországban.

A félhivatalos czáfolatok ellenére válsá-gosnak tartják a helyzetet; azt hiszik, hogy Wilhelmshöheben nagy dolgok fognak történni, különösen mert Hohenlohen kívül Hahnke és Lucanus is odaérkeztek.

Adókvetési rendszerünk mi-zériái.

Debreczen, aug. 10.

(drty.) A véletlen szeszélye úgy hozta magával, hogy a millenniumi ünnepek harmóniáját országszerte a jövedelmi adókvetések által okozott kirívó hangok zavarják meg. Mindenfelé folyik a kvetés, s nem egy hely-ről hangzik fel a panasz és keserűség hangja a polgárság részéről az évről-évre súlyosabban kirótt adóterhek ellen. Ez a melódia különben nem új, három évenként része van abban Magyarországnak, s ugyanezen időközökben hangzik fel a panasz arra nézve, hogy a jelenlegi állapot tarthatatlan s hogy a létező baj-jokon segíteni kellene.

Debreczen városának e tekintetben még szerencsés a helyzete. A területén működő adó-kvető bizottság valóban lelkiismeretesen felel meg hivatásának s abban úgy a kincstári kép-velet, mint a bizottsági tagok elismerésre méltó módon igyekeznek a kincstári érdekek megvédése mellett a polgárság adózó képessé-gével számot vetni. A tárgyalások nyugodtan folynak, s azok többnyire az ellentétes érde-kek kiegyenlítésével végződnek. Ennek a hu-mánus eljárásnak következménye, hogy a kö-zönség bizalommal van a bizottság működése iránt, hogy panasz alig hallatszik, s ha egy-egy határozat ki nem elégitő, az nem annyira a bizottság jóakarátán mulik, hanem annak oka az intézményben fekszik.

Mert szó ami szó, a kereseti adók meg-állapításának rendszere, főleg a harmadik osztályban, a képzelhető legrosszabb.

Ez a rendszer tulajdonképpen a régi tab-szolut nyilatkozatokkal létesített adózási rend-szerek egyszerű átvétele.

A tiz százalékos adókules pedig éppen-séggel képtelenség s a törvény, mely ezt meg-állapítja már azon az alapon keletkezett, hogy abból indul ki, miszerint őszinte adóbevallást senki sem fog tenni. A tiz százalékos jöve-delmi pótdadók s laz egyéb adók körülbelül újabb tiz százalékkal szaporítják, úgy, hogy ezen az alapokon az állampolgár keresetének egy ötödreszt az államnak és a közéletnek keresné; ennyi áldozatot pedig maga az állam sem követelhet polgáraitól.

Nem, szól a nő, oda nem mégy! De angyalom, fontos teendőm, melylyel létünk van egybekapcsolva hiv feladatomhoz, csit-tija a férj.

A nap fáradalmi után egy rövid esz-mecserére keresem fel bajtársaimat. Nem, szól ismét az asszony, bajtársaidal egész nap megbeszélheted közös bajotokat most kötelesség perczemet édesíteni ne távozzál. A férj erélye megtörik, akaraterije törpül.

A férj amugy is már megkoppasztott szár-nyai leesnek és legfeljebb egy mélyen fakadó sóhajt intéz sorsához, mondván, mily magasan repülnek ifjúkori gondolataink, mily mélyen szállnak el paparisz alá. Az erély e megeson-kítását vagy resignatióval viseli a férj, avagy csirlellessel, amaz a nyugodtság, a megadás, emez ez alattomosság tükre, amannal az erély mint néha néha felezikázott villám érvénye-sülhet, emennél soha, mert elalszik, helyébe a cselszövés és álnokság lép.

Létezik-e tehát férfi erély és miben áll? A férj akaraterije — önmegtagadással, melynek lényege abban áll, férj, birj annyi lelki erővel, hogy ne cselekedjél a házi-béke ellenére, de légy férfi a házi béke időle-ges megzavarása áldozatán is. Ma házas neve, becsülete koczkán áll.

Gyakorlati formája a férj akaraterijének e mintával illusztrálható.

Már két éve, szól a szép Kamilla, hogy készülünk a furdőbe, évente ígéréd, hogy összekaparított pénzzel megvalósítjuk ter-vünköt, ime az ideán is hoppon akarsz tartani, jó, ha te nem mégy, megyek magam, mert szükségem van az üdülésre.

A férj gyermekeire tekintve mondja: Kamillám, hát oly keményszivű lennél gyer-mekeinket egy perczre is az anyai gondvise-lés alól elvonni?

A nő hallgat — nem, nem hallgat el és így folytatja. A nő koronája a családjának,

De nem is követelheti s nem is követeli, mert meg van győződve, hogy ezen kulcsnak alkalmazásával minden harmadosztályu kereseti adó alá eső egyén vagy vállalat egyenesen lehetetlenné tétetnék.

Hogy hány pénzt ér az egész rendszer, azt a bevallásokkal szemben követett eljárás legjobban igazolja.

Az állam ugyanis tisztában van az iránt, hogy a bevallások tulnyomó része nem őszinte, nem nyugszik tényleges alapokon. A mai rendszer ugyanis két alternatíva elé állítja az adózót. Vagy a valónak megfelelő vallomást tesz s ez esetben oly adóterheket vesz magára, mely oly nyomasztó, hogy a megélhetést teszi tökéletessé, vagy polgári becsületre való hivatkozása mellett hamisan vall s ez alkalommal az államhatalom kényszeríti bele rossz törvényei által polgárát a legcsunyább és legmegvetendőbb jellembe ballépésre, a becsületszó szentségéről szóló fogalom meglázításába. Ezen két alternatíva közül a nagy közönség nagy bölcsen kiválasztja a harmadikat, ugyanis egyáltalán nem tesz vallomást, s a bizottságra bizza a kipuhatólását annak, hogy mely adóteherrel rovassek meg az illető adózó.

Erre nézve a lakbér és üzletbérek alapján létesíthető számadások rendelkezésre is áll a bizottságoknak a megfelelő eszköz, s a legtöbb esetben, főleg ott, hol a vallomások szemlátomást megbízhatlanok, ezzel is szoktak élni a bizottságok. Csak hogy ezen tételek alkalmazásánál is oly tág tér áll a bizottságoknak rendelkezésére, hogy ott, hol a bizottságok nem állanak hivatások eszményi magaslátán, s a hol a kincstári képviselőt tulbuzgóságának nem tudnak korlátot szabni, ismét előállhat az eset, hogy az egyes adózók terhére oly adóalapok hozhatók ki, hogy azok az adózók tönkretételét jelentik.

Egy szóval a helyzet igen nehéz. Nehéz az adózóra, de nehéz arra is, ki az adót megszabja, mert az adott körülmények között a legjobb akarat mellett sem kerülhetők el a kiszabásnál egyes aránytalanságok, s elvételek, annál kevésbé akkor, ha ez a jókarat hiányzik, vagy annak ellenkezője forog fenn.

Az adózási rendszert kell megváltoztatni, s lehetővé tenni azt, hogy a kincstári érdekek kellő védelme mellett, a kivetett adó lehetőleg igazságos legyen, hogy egyesek a mások rovására tul ne terheltesse, egyszóval oly szervezetet kell teremteni, mely helyesen működik, mely lehetővé teszi azt, hogy az adózó polgár feje felett az adókulcs ne képezzen oly Damokles kardot, mely egzisztenciájára minden perczen lesujthat.

Magyarország pénzügyének regenerátora dr. Wekerle Sándor, minisztériumának óriási vállalkozásai mellett is tudott időt szentelni az adóügy reformja kérdésének. Nagy jelentőségű emlékiratba foglalta e kérdésre vonatkozó anyagot, és szakbizottság tárgyalta e kérdés fölött.

Nagy események, nagy horderejű kérdések leszorították az adóügy reformját a napirendről, az ellenzék pedig héthónapos költségvetési obstrukciójával gondoskodott róla, hogy e reform előkészítésére és megérlelődésére se legyen mód.

A jelenlegi országgyűlés végső idejét éli. Akár őszkor, akár jövő tavaszkor ér az véget, az összeülő, új országgyűlés nem fog elzárkózhatni az adóreform kérdésének tárgyalása elől, s talán az új felfrissült országgyűlés munkaejeje és munkakedve siettetni fogja ezen valóban elsőrendű kérdés megoldását.

A bankszabadalom.

Az osztrák-magyar bank tárgyaló-bizottsága megállapította a két kormány előterjesztendő javaslatokat. Az első izben előterjesztett javaslatokat a két kormány tudvalevőleg elutasította. Most azonban, miután a kormány erejét több sikerrel érvényesítette és a legutóbbiaknál jóval nagyobb engedelményeket ért el pénzügyi kormány, éppoly mint a bank jövő szervezetére vonatkozó kérdésekben, aligha fogja a javaslatokat ily sors érni.

Az utóbbi javaslatokban a bank az ötszázalékon felüli tiszta nyereségben való részesedést és fél millió forint évi präcipiumot ajánlott; most pedig javaslatát oda módosította, hogy a nyereség, amely a részvénytőkének négy és fél százalékát meghaladja, — egész hat százalékig a bank és a két állam között egyenlő arányban megosztassék; a részvénytőkének hat százalékon felüli nyereségéből pedig két harmad az államra és egy harmad a bankra esik.

Az évi präcipiumot a bank, mint hírlik, elrejtette. E helyett azonban a nyolcvan milliós adósságból való leirást követel. A kormányok kívánsága az volt, hogy a bank az aranykészletnek új relációra való átszámítása folytán elért mintegy tizennégy millió árfolyam-nyereséget az említett adósság leírására fordítsa. Ezzel szemben a bank fix összeget ajánl, amely körülbelül felét tenné az árfolyam nyereségnek és az állam-adósságból azonnál leirandó volna.

Ezek a bank ajánlatai és mindezekért a kormány, hir szerint, — amenyiben a föltételek nyilvánosságra még nem jöttek — a szabadalomnak tizenkét évre való meghosszabbítását, az állami pénztári készletek kezelésének a bankra való átruházását és a nyolcvan milliós adósság egy részének készpénzben való lefizetését ajánlotta meg. E föltételek most már távolról sem erősek és tekintettel arra, hogy a megegyezésnek mielőbbi létrejötte a közös érdek, reményünket fűzzük ahoz, hogy a bank-kérdésben érdekeink teljes kielégítése mellett mihamarabb megegyezés fog létrejönni.

Az alatt, hogy a bankügy megérett, vagy legalább is megérni látszik, a tőzsde, mint hallatszik, még nem érett meg ahoz, hogy a tőzsdeadótt behozzák. Ez adó nem behozatala nálunk tudvalevőleg már rég van tervbe véve. A pénzügyminiszter a parlamentben többször is nyilatkozott a kérdésről, a kereskedelmi miniszter pedig mintegy két hónap előtt kérdőpontokat dolgoztatott ki a czélból, hogy azok az ősszel megtartandó ankét tanácskozásainak alapjául szolgáljanak.

Most egyszerre hire terjed, hogy a pénzügyminiszter külön szaktanácskozmányt szándékozik ez ügyben tartani és a tanácskozmánynak főladata volna megvitatni azt, hogy tekintettel a tőzsdén már majd egy év óta konstatalható nagyfoku üzlettelenségre, czél-szerű volna-e ezt az adót most rendszeresíteni. A pénzügyminiszter nyilván ama szempontból indult ki, hogy a forgalom megadóztatása most, a mikor valami említésre méltó eredmény ugy sem várható, csak akadályt gördítene a piac további javulása elé.

Ami magát a tőzsdét illeti, a helyzet ott még mindig változatlan. A tartózkodást, az üzlettelenséget távolról sem váltotta föl még jobb vételkedv, avagy élénkebb forgalom. A kereslet még mindig nagyon gyöngye, a kínálat csekély és a mi a legkedvesebb, az a kötés. Az irányzat nyugodt, kedvetlen és ha az

árfolyamokban változás egyáltalán beáll, ugy az főleg az üzleti csöndnek tulajdonítható.

Irodalom.

Az „1848-49-iki magyar szabadságharcz története” című nagy illusztrált munkából most jelent meg a 64-ik füzet, amelyben Gracza György a tavaszi hadjárat kapcsán igen érdekesen mondja el 1849. márczius 15-ének megünneplését. A füzet képei ezek: Rázga Pál a pozsonyi vértanú. Részlet a komáromi harcokból. Knezits honvédtábornok pisztolyai. A trónfosztás kihirdetése. Részlet a debreczeni csatából. A budai honvédsírok. Czecz János tábornok, mint amerikai polgár. A munkácsi vár. A nagyszabásu munka most a befejezéshez közeledik s már csak három fejezet van hátra.

Az Új Idők e heti számában [nagyon érdekes képek és reminiscenzek vannak Krasznahorka vár multjáról, abból az időből, mikor a Rákóczy-féle szabadságharcok javában folytak. Nem kevésbé érdekes a „Mindenféle” rovatban egy bájos balaton-füredi epizód, a melynek hősnője az özvegy trónörökösne. A szépirodalmi tartalomról kiemelendők Kemenchey Jenő novellája, Lyka Károly ezikke a Budapesten nyaraló budakesziokról és Nevermind jóslatai a holnap kezdődő löversenyekről. Az illusztrációk közül Tellesy Valér arcképcsoportja, Goró László „Fel Budapestre” című rajza és a krasznahorkai képek kötik le azonnal a figyelmet. A „Magyar Lányok” e heti száma a következő tartalommal jelent meg. Gaál Mózes: A legkisebb leány (Regény, Folyt.). Havas István: A magyar föld. (Vers.); Pósa Lajos: A hü ruthénok. (Vers.); Békefi Antal: Mese a hűségről; Az új országház lépcsőháza. (Kép); —k —d: A pallón. (Képpel); G. Büttner Julia: A himzett szököndök. (Élb. Folyt.). Levelek a kiállításról. — Mind a két lapból a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10 sz), kívánatra bárkinek ingyen küld mutatványszámot.

Dobieczy Sándor ünneplése.

Debreczen, aug. 10.

Lapunk szombati számában részletesen megemlékeztünk arról a lelkes ünnepről, amelylyel Dobieczy Sándor vasuti üzletvezetőnek huszonöt éves szolgálata alatt szerzett kiváló hivatali és társadalmi érdemeit a vasuti üzletvezetőség tisztikara s vele együtt Debreczen város közönsége jubileálta.

Tudósítónk kiegészítéséül, valamint a további ünneplésről még a következő részleteket közöljük.

Az üzletvezetőség másodemeleti termében lefolyt ünnepség után a jubiláns hivatalos helyiségébe vonult vissza s ott fogadta a társulatok, egyesületek és magánosok üdvözlő látogatását. Először a központi szolgálók és pályőrök üdvözlötték a jubilánst. Majd a jogász és tisztviselői kör, a kereskedelmi és iparkamara Serly Ede alelnök vezetésével, a kir. mérnökség Latinovits Mihály főmérnök vezetésével, a helyi vasut részvénytársaság igazgatósága Szepessy Antal vezetésével, a debreczeni dalegylet Lengyel Imre vezetésével, a kereskedőtársulat, a városi tanács Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester vezetésével, a viczináls vasutak igazgatóságainak küldöttsége dr. Király Ferencz orsz. képviselő vezetésével üdvözlötték Dobieczy Sándort. A magánosok közül dr. Wolfka Nándor püspök, Biró honvédezés, Bozókó Sámuel főkapitány, Ormódy Lajos, Végh Gyula és még számosan gratuláltak.

Délután a debreczeni hullapírók küldöttsége élén ifj. Gily Ede felelős szerkesztő üdvözlölte Dobieczyt, ki szívélyes elő-

zékenységgel fogadta a hírlapírókat és megköszönte megemlékezésüket.

Impozáns része volt az ünneplésnek az a lámpionos menet, amelyet a vasuti altisztek rendeztek jubiláns főnökük tiszteletére. Este 8 óra után, amikor az egész délután szakadó zápor megállott, a vasuti pályaháznál háromszáz egyenruhás altiszt sorakozott s vonult ki égő lámpionokkal, zeneszóval, Dobieczy Sándort éljenzve a nagyerdei Dobos pavillon elé. A kivonulás szinpompás képének az egész utvonalon számos nézője volt.

Javában folyt a háromszázterítékű bankett, amikor a menet a nagyerdőre érkezett.

Az altisztek nevében Jankovits Sándor mozdonyfelvigyázó üdvözölte lelkes és őszinte beszéddel az ünnepeket, akinek a szeretet legmelegebb hangján mondott köszönete óriási lelkesedést keltett, Igen ötletes volt az az ajándék, amelylyel az altisztek kedveskedtek a jubilánsnak. Egy eleven virágból készült vonat volt az emléktárgy, amely valóságos remeke a műkertészetnek.

Az üdvözlés után a verendán az altisztek, a teremben pedig az üzletvezetés tisztjeinek bankettje folyt fesztelenül kedélyes hangulatban. — A teremben vége hossza nem volt a lelkes felköszöntőknek, amelyekben Dobieczy Sándort ünnepezték.

Az első felköszöntőt Ericz Ernő felügyelő mondotta az ünnepekre, aki a tósztra meghatottan válaszolt egy remek felköszöntőben.

Felköszöntője a következő:
Tisztelt Uraim!
Szeretett Kartársak!

Hazánk évezredes jubileuma sok apró-cseprő jubiláris ünnepélyt idézett fel. Valaki fölkiutatta, hogy engem is meglehetne jubilálni — s ime most összesereglettünk — vénhedésem dokumentálására! Mert hasztalanul rakta rám — csupa baráti jóindulatból — tisztelt szónokok, ragyogó fantáziájának ékes termékeit — mert hogyha még — mit fájdalom tagadnom kell, hogyha mondom sajátjaim is volnának részben ama szép lelki tulajdonok, melyekkel felruházott, még azok sem boríthatnák be a vénhedő fa redőit. 25 év szakadatlan vasuti szolgálatban még nem ifjított senkit meg, még áll a törzs, de galyai száradnak. Utóvégre én nem is vagyok törzs én a jubiláló Magyarország terebélyes szép fájának csak egy levele vagyok. Vajon nem hulló levele? Ki tudna a jövődbe látni? De legyen bármiként, egy igaz és való, hogy annak a terebélyes magyar fának éltető nedve táplált engem is.

25 év! Egy negyed század! Nap nap után tartó folytonos munkában töltve nagy idő az emberi lét szűk korlátai között! S az idő haladása közben épít és rom. Ünnepi szónokok emelkedése alatt önkénytelenül is számolnom kellett ezzel, vajjon mit épített, avagy romlott az idő lelki világomban. Saját-ságos! Mint álmoképek tűnnek fel előttem a múltnak eseményei s mintha ma is gyermek volnék, lelkületemben alig érzek változást, ép oly tisztán érzelmim s ma is ama szép erkölcsi tanokban lelem meg tetteim rugója melyeket a gondos szülői ház s a jó iskola vésett lelkembe — eltörülhetetlenül.

Az én neveltségem idejében, uraim a mozgalmak 50 és 60-as években egész társadalmunk légkörében a magasabb erkölcsi alapelvek terjesztését kultiváltuk, de legfőként az önzetlenséget és az áldozatkészséget, nem sejtve, mikor lehet mindezekre szüksége szeretett magyar hazánknak.

Az „Integer vitae scelerisque purus“ volt jelszavunk s különösen tetszett a „non vultus instantis tyranni mente quam soldia.“ A si fractus illabatur orbis — impavidum ferient ruinae!

Az anyagi akkor még nem uralta szenvedélyeinket. Tanulmányainkat, társalgásunkat, sőt mulatozásainkat is nemzeti törekvéseink varázsigei vezérelték. Az erkölcsileg szép, ne-

mes és jónak suminuma, összefoglalója a hazaszeretnek rajongásig való fokozásában nyilatkozott meg.

Lehet-e csodálkozunk, hogy az akkor véremmé vált elvektől lelkületemet még az élet nehéz iskolája sem tántoríthatta el?

Mindenikünknek meg van a maga kis eszményi világa. Ennek apróbb-nagyobb szenvedéseit a világ sanda szemei előtt rejtegetve viseljük el. Nos, uraim, reám is sokat mért a sors. A lelki gyötrelmeknek minden fokát át-szenvedtem én és annál többet, mert érzékeny lelkületemet — becsületes szándékammal gyakori félreismerése — mindig mélyen tudá sérteni.

A családi gondok is már 21 éves koromban testvéreim gondnokságával tanulmányaim közben nehezettek én reám. Jöttek a gyakorlati élet kellemetlenségei, angolok, majd németek között. Utóbbiak ellenszenvvel érvelvén ellenem, hogy mindent veres, fehér, zöld szemüvegen át tekintek. Végre jött ugyan a magyar világ, de véle az államosítás, mely öröm helyett ürömcseppet öntött, miként Önök is érezik italunkba.

Ekként vergődtem fokról-fokra 18 rendbeli előléptetés után oda, hol ma vagyok.

S hogy miért untatom én önöket mindezek elsorolásával? Azért, uraim, mert érzem, hogy miként az érezt az izzó tűz pusztítja meg — akként tisztultak meg érzelmeim és életnézeteim is az élet terhes iskolájának izzó kohójában. Hogy ha tehát való az, hogy e nagy, e szép, e derék testület élén állva, az Önök jövőjét uraim csak részben is befolyásolhatom, akkor megnyugtathatom Önöket, hogy azt e tisztult érzelmek és életnézetek alapján teszem és az Önök iránt táplált igaz vonzalomból, nem hagyván magamat sem kicsinyeskedések, sem melléktekintetekről befolyásoltatni. Ezt ígérem, ezt ünnepelesen fogadom Önöknek.

Az önzetlenség és áldozatkészség tanától sarkalva érthető, hogy a legkisebb dologban is a közjó — a salus rei publicae — szűkebb értelemben véve ama testület érdeke vezet, melynek immár 25 év óta tagja vagyok, azért pedig, hogy épen a vasutasokhoz tartozom, azért örömpreselő szívvel áldom istenemet. Uraim! Magasztos érzelmekkel tölt el össze-jövetelünk, nem csak a megtiszteltetés miatt, melyben részesítettek, hanem azért, mert a véletlennek reám nézve különösen szerencsés játéka következtében, az én 25 éves jubileumom, a magyar államvasutak 50 éves jubileumával összeesik. Az első magyar vasutat Budapest és Vác között 1846. július 15-én adták át a közforgalomnak. 50 éve tehát, hogy vasutunk van s ime hazánknak e legifjabb közgazdasági intézménye a mostohának mondható viszonyok dacára oda fejlődött, hogy a már több mint 14000 klmtr vasutnak több mint 30.000 állandó alkalmazottja szolgálja hazánk közgazdasági érdekeit. S hogy ez milyen tekintélyes dolog mutatja az, hogy a központtól távol egy vidéki emporiumban, a vasutnak ilyen számos tagja, önálló ünnepélyt rendezhet szerény kartársuk jubilálására.

Most már köszönöm uraim, hogy e napot rendezték, mert megremeg szívem a boldogság érzetétől és a büszkeségtől, mikor végig tekintek a csupa kartársakból álló jó barátainknak eme hosszú során, kik közül többben még nálamnál is, sokan pedig majdnem velem egyenlő számú éven át, mint vasutasok szolgálták jubiláló hazánkat!

Ha minden egyebet kétkedőleg is fogadna a világ, de egyet nem tagadhat senki sem, azt, hogy intézményünk fiatalsága dacára mér mélyen gyökerezik a hazai talajban, nem kétkedhetik abban senki sem, hogy a magyar jelleget, a magyar szellemet nemcsak féltve óvjuk, de férfiasan és képviseljük és terjesztjük mindenütt. Minden ízében magyar ez intézmény s így emelt fővel vehetjük ki hazánk jubileumából osztályrésznünket, mert alig 50 éves fennállásunk dacára eddig végzett munkódésunk a jövőnek biztos záloga.

Ez a tudat teszi előttem magasztossá e napot és ezért szent fogadalmat téve, hogy tetteink főrugója jövőre is a hazaszeretet leendő, éltesük mi, jubiláló vasutasok a jubiláló édes Magyar Hazát! Éljen!

Számos felköszöntő következett ezután: Széll Mór Dobiecki Sándorné urnót, Kugler Mihály a m. á. v. elnök igazgatóját, Ludvig Gyulát, Kiss György a számosztály főnöke, Novák ungvári pályaeorvos, Szabó Lajos ungvári főmérnök és Boczán Elemér debreczeni állomásfőnök az ünnepeket üzletvezetőre üritették poharukat.

A banketten a kora hajnali órákig együttmaradt a társaság.

Üdvözlő levelek.

A jubiláns a távolból is sokan üdvözölték. Táviratot küldtek: Kugler Mihályné Budapestről: „Az őszinte becsülés egyenrangú az érdemek fényes elismerésével“. Simonffy Emil, Mayer Emil, Nemes Kálmán Tátrafüredről, Kutka Kálmán alispán M.-Szigetről, Rónai főerdőtanácsos Ungvárról, Szikszai Lajos Koritniczáról, dr. Popper Alajos Gasteinből: . . . a lelkes ünneplő közönséghez csatlakozva én is kiáltok: ad multos annos!“ Schwanda Károly Budapestről, Rösler Richard stb. Különösen az üzletvezetéshez beosztott állomásokról jöttek táviratok nagyszámmal.

Levelekben gratuláltak: Kiss Aron ev. ref. püspök, aki felesége nevében is Szatmárról a következőket írta.

„Azon sok jó kívánatok közt, melyek ma baráti és tisztelői köréből előtte felhangzanak, hallgassa meg egy öreg barátjának őszinte szavát is, kit végzeté épen most nagy próbára hívott, melynek midőn szomorú kötelessége szerint eleget tenni igyekezett, itt távol honától nyílik csak alkalma e papirra jegyezni jó kívánatait.“

Könyves Tóth Kálmán Feketehegyről, Konez Ákos Feketehegyről, Unger Gusztáv, Kernhoffer József és Könyves Tóth Antal.

Dobieczy Sándor ünneplésének módja, jellege azt a benyomást kelti azokban, akik az ünnepen részt vettek, hogy így csak egy olyan érdemes férfit lehet ünnepelni, aki nemcsak a köztisztelést vívta ki magának, hanem megszerezte mindenkinek az őszinte szeretetét is!

NAPI HIREK.

Debreczen, aug. 10.

Időjárás.

A központi meteorologiai intézetnek Debreczenre küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Augusztus 10. —

— Változó felhőzet. — Hűvös. — Helyenkint csapadék. —

— **Közigazgatási ülés.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 9 órakor tartotta meg gróf Degefeld József főispán elnöke alatt a debreczeni vásár miatt elnapolt rendes havi ülését, amelyen a szakelődök terjesztették elő a vármegye mult havi közigazgatási állapotáról szóló jelentésüket, a melyekkel lapunk holnapi számában bőven foglalkozunk. A jelentések után a bizottság folyóügyeket intézett el.

— **A városi hivatalok.** A városháza építésének elejtésével a régi városházán helyreállott a régi rend. A Hungária palotába talán nagyon is korán átköltöztetett hivatalok mind visszaköltöztek a régi helyükre. Körner Adolf, Vecsey Imre, Király Gyula, Hajdu Gyula tanácsnokok, Rontsik Lajos, Varga Károly aljegyzők már visszaköltöztek a városházára. A tanácsnokok szobáit a kis tanácssteremmel együtt az anyakönyvi hivatal foglalta el, amely ezen a réven végre elfogadható helyiséghez jutott. A Hungáriában a második emeleten most már csak a mérnöki hivatal, az adóügyosztály, az adópénztár, az utadópénztár, a katonai ügyosztály és haláleset felvételi hivatal, az első emeleten pedig az illetéknnyilvántartás, a közgyám és az árvaszék maradtak. A tanács — mint értesülünk — azzal az igen helyes és a közönség kényelmét illetőleg méltányos tervvel foglalkozik, hogy az adóügyosztályt és az adópénztárakat a második emeletről az elsőre költözteti le.

— **Esküvő.** Vanyek Béla tolnamegyei mecsi közigyöző tegnap tartotta egybekelési ünnepélyét Budapesten Bernáth Flóra kisasszonnyal, a debreczeni elite hölgytársaság bájos és szeretetreméltó tagjával. A

szertartásnál tanúkul szerepeltek Sárváry Gusztáv királyi táblai bíró és dr. Sárváry Gyula debreczen-városi tisztifőorvos szerepeltek.

— **Kitüntetett dalosok.** A debreczeni dalegyletnek szép ünnepélye volt szombaton este a zenede nagy termében megtartott főpróba után. Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester szép beszéd kíséretében nyújtotta át a dalárda érmeit az egylet legbuzgóbb tagjainak. Aranyérmét Torday Gábor kapott, aki harmincz év óta egyleti tag. Ezüstérmekkel tüntették ki: Mark Endre, Lengyel Imre, Steiner Sándor, Cziffer Nándor és Krassay Ferencz. A kitüntetésekért Mark Endre mondott a polgármesternek köszönetet.

— **Hymen.** Serly Lajos bécsi gyáros a napokban jegyezte el Budapestén néhai Hecker József turkevei birtokos özvegyének szép és műveltlekű leányát, Juliska Kissasszonyt. A bájos menyasszony, sógornője lapunk felelős szerkesztőjének. Gratulálunk!

— **Debreczeni kereskedők a kiállításon.** Az ezredéves országos kiállítás megtekintése céljából a debreczeni kereskedő testület a kereskedő ifjak egyesületével együttesen tervezett utazásra a következő engedményeket nyerte: Utazás Budapestre a II. osztályú kocsikban III. osztályú jeggyel, vagyis 3 frt 50 kr. vissza Debreczenbe ugyanannyi. Lakás. A „Milleniumi utazási és ellátási vállalat“ kényelmesen berendezett szállodáiban személy s naponként 1 frt, beleértve a takarítás és világítás költségeit is. Étkezés. A „Debreczeni csárda“ bérlői az étlap szerinti étkezés árából 20%-ot; a „Karikás csárda“ tulajdonosa étel és italnál az árából 15% engedményt; Petanovics vendéglő tulajdonosa a kiállítás legszebb helyén fekvő csarnokában, valamint az Andrássy uti éttermeiben étel és italnál 20% engedményt nyujtanak. — Lakás. A nyolcszáz gó. Az „Ecc Homo“ képkiallítás 50 kr belépő-díjből 20%-ot, a „Konstantinápoly“ igazgatósága rendes napi 30 kros jegyeknél 33%-ot, a tűzijátékos napi 40 kros jegyek után 25% engedményt; „Párisi nagy mulató“ igazgatósága a rendes napi 1 frtos jegyek árából 33%-ot enged, míg végre az „Allatkert“ igazgatósága a 30 kros belépő díjakat 10 kr-ra szállította le. A kiállítás igazgatósága részéről szintén magas engedményre van kiállítás, azonban minthogy a kérdés még nem nyert teljes befejezést, az érdeklődők tekintetben csupán 3—4 nap múlva nyerhetnek felvilágosítást. Előjegyzéseket az augusztus 15-én déli 12 óra 36 perczkor történendő utazásra f. hó 13-ig elfogad Bárdos Géza ur (Közgazdasági Bank) és Ozmits Endre biz. jegyző ur (Csapó utca Knoll ház), midőn is az illető jelentkező az utazási díjat lefizetni tartozik, melyért a jegyet és igazolványt az utazást megelőző napon kézhez kapja.

— **Az akadémia megnyitója.** A debreczeni ev. ref. főiskola hittanszaki és jogi akadémiáján az 1896/7 iskolai év az idén a szokott időnél később, október elsején d. e. 9 órakor a főiskola imatermében tartandó istentisztelettel fog megnyitni. — A tanév megnyitásával kapcsolatos határidők ekként a következők alakulnak: a. javító és pótvizsgálatokra szeptember 25. déli 12 óráig kell jelentkezni az illető dékáni hivatalokban; maguk ezek a vizsgálatok szeptember 26. tartanak; b. a kellőleg felszerelt alapvizsgálati kérvények úgy a hittan, — mint a joghallgatók részéről szept. 25. délig nyújtandók be a dékáni hivataloknál; a theologiai alapvizsgálatok, valamint a jogi alap — és államvizsgálatok szept. 28. kezdődnek; c. bentlakás, tandíjkezdemény, tápintézet stb. elnyerése iránt szept. 27. délig lehet folyamodni a dékáni hivataloknál, később érkezendő folyamodványokat nem vesz figyelembe az akadémiai tanács; d. a beiratás ideje szept. 24.—30.; felvétel és beiratás végett a főiskola háznagyai hivatalában kell jelentkezni, a hol további utasítás nyerhető. Beiratás díj 2 frt 60 kr. Tandíj 30 frt. illetőleg hittanhallgatóknál 15 frt. Az akad. tanszakok igazgatósága.

— **Tanácsülés.** Debreczen város tanácsa ma délelőtt 10 órakor Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöke alatt rendes ülést tartott, amelyen apróbb folyóügyek nyertek elintéztést.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A debreczeni önálló állami anyakönyvi hivatalban január elsejétől ma délig 1488 születési, 412 kihirdetési, 333 esketési és 1244 halálozási jegyzőkönyvet vettek föl az anyakönyvvezetők.

— **A második csoportos felrándulást** Budapestre az ezredéves orsz. kiállítás megtekintésére az iparos-kör, a kereskedelmi és iparkamara támogatása mellett folyó augusztus hó 29-én rendezi. A felrándulásban résztvehetnek iparosok, kereskedők és ezek hozzá tartozói, valamint ipari segéd munkások. A felrándulásban való részvételi díj fejében négy napra 9 forint 30 krajczár, két napra 7 forint 30 krajczár fizetendő, mely összegért minden résztvevő egy 14 napi érvényes bíró III-ad osztályú vasuti menetértéki jegyet, két, illetőleg négy napon át ebédet, ugyanennyi időre lakást és bemeneti jegyet kap a kiállítás területére. Ezen kívül a felrándulók felet időszakuk alatt díjmentes kalauzolásban részesülnek. Jelentkezni lehet e hó 19 ikéig Szedlák József pénztárnok urnál, hol a jegyzetek díja lefizetendő. Debreczen, 1896. augusztus 10. é. Az iparos-kör elnöksége.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Tegnap délután Bodán Gábor faczér kocsis legény megfogadott a Kaszinó szegletén egy egyfogatu borkocsit s meghagyta a kocsisnak, hogy vigye le dedő-utca 69. sz. alá. A fiakeres el is vitte volna a dedő-utca 69. szám alá, ha Bodán Gábor időközben meg nem gondolja magát s úgy a Kossuth-utcai templom előtt mellbe nem lövi magát. Így a 16. számú fiakeres nem vitte el Bodán Gábort a 69. szám alá, hanem futott egyenesen a Komáromi házba a rendőrségi központra, honnan Eisemann József polgári biztos jelent meg a színhelyen, a kerületi orvossal, kinek rendelkezése az öngyilkos jelöltet, kinek a golyó bal mellébe furdott be, beszállították a közkörházba. Életben maradása kétségtelen.

— **Bábaképző intézet.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a Debreczenben létesítendő bábaképző tanfolyam legfelsőbb hatósága megküldötte gróf Degenfeld József főispánhoz a tanfolyam igazgatói állására szóló kinevezési okmányt, amelylyel ez állásra megfelelő illetményekkel Dr. Kenéz Gyula vármegyei tb. tisztifőorvos nevezte ki. A kinevezéssel egyidejűleg egy leiratot is küldött a miniszter, a melyben arról értesíti a főispánt, hogy az új tanintézetnek megfelelő állandó helyiségre lesz szüksége.

— **A zárt levelező lap jubileuma.** Julius végén volt 10 esztendeje, hogy Ausztriában és Magyarországon bevezették a zárt 5 kros levelezőlapot. Érdekes körülmény, hogy a zárt levelezőlap nem volt képes nagy hódítást végbe vinni, legalább nem azt a hódítást, melyet vártak volna. Az volt nagy előnye, hogy kétszer akkora volt, mint a közönséges levelezőlap és mégis zárt levél volt, melyet mindenki el nem olvashat. Ausztriában az első két évben csak 6—8 millió levelezőlap fogyott el, 1888-ban a fogyasztás 8.6 millióra emelkedett, és 1895-ben 15 millió darabra emelkedett a fogyasztás. Ezzel szemben a közönséges levelezőlap már az első évben, 1876-ban 10 millió fölül számban fogyott el, míg most annak évi fogyasztása jóval meghaladja a 100 millió példányt.

— **Létszám a honvédhuszároknál.** A második honvédhuszárezrednél évenként tartani szokott létszámát az esztendőben f. hó 13-án szerdán reggel hat órakor tartják a Széchenyi utca honvédlövassági laktanyában. A városi

katóság részéről a létszám Kálmánchelyi Mór mezőrendőrkapitány, továbbá Szathmáry János állatorvos és Nagy Mihály mezőbiztos lesznek jelen.

— **A fővárosi szobrok törzkönyve,** melyet néhány év előtt Gerliczy Károly h. polgármester kezdeményezésére a képzőművészeti bizottság szerkeszt, újjabban hármaszobornak rajzát és leírását adta ki. — Első volt a Petőfi Sándor szobra, aztán József Nádoré, majd báró Eötvös József a IV-ik füzet gróf Széchenyi István szobrának leírását és rajzát tartalmazza. — Mind a négy füzetet megküldötte a képzőművészeti szakosztály a debreczeni Kossuth-szobor-bizottság részére, sőt annak elnökéhez intézett sorokban meleg hangon buzdítja Debreczen városát és lakosságát a szükséges pénzalap egybegyűjtésére. Bárcsak meghallanák a buzdító szózatot a város előljárósága és azon dúsgazdag polgárok, kik e kegyeletet czélra még egy fillérrel sem járultak.

— **A sérthetetlen fakir** A sas utcai sörcsarnokban Lengyel József kitűnő igazgatása alatt működő magyar daltársulat napról napra érdekesebb dolgokat produkál. A társulathoz vendégszereplő afrikai szerezzenemesak mint sérthetetlen fakir, hanem mint szerezzen komikus és tánczos is a legjobb elégit ki minden várakozást. Kiválóan érdeklesz a holnap esti előadás, amelyen a sérthetetlen fakir nemcsak felláb hosszú szegekkel kivert padlón fog meztelen talppal tánczolni, hanem a közönség részéről három golyórántott és reáirányozott lövést fog egy porcelántányérral testétől elhárítani. A lövések megtételére a legjobb lövő vállalkozhatik. Az érdekes előadásra különösen felhívjuk a közönség figyelmét. A társulathoz legközelebb Elza és Elvira lipcei dalárnők fognak vendégszerepelni.

— **Rendőri hírek.**
? **A Lakatos familiáról.** Hires család a Lakatos család. Nem igen esik meg Debreczenben 6 nélkülök vásár. Arról nevezetesebb különösen, hogy a mit a szemük meglát, a kezeik nem igen hagyják ottan. Tegnap is összelopkodtak a vásárbán minden ingóságot. Dohányt, párnát, fehérneműt. Most a rendőrség bördönében várják büntetésüket.
? **A vásárfia.** Dobó János bejött B.-Ujvárosról s először vett egy új czizmát, azután mindenféle ajándékot, vásárfiát a feleségének s gyermekeinek. A sok mindenféle vásárfiát beletette az új czizmába. Az uton azután valami akasztófavirág lelopta a hátáról a borsakasztott czizmát a vásárfiákkal egyetemben. A rendőrség keresi a tettest.
? **Zsebmetszés.** Gavalier Gergely számadó-juhász tegnap kapta ki a fizetését 110 forintot. Bejött a debreczeni vásárra, majd hazafelé meghalt Dalmi László tanyáján, hol azonban valami zsebtolvaj kivágta a „kis lajbi“ zsebet s 110 forintot tartalmazó zacskóját ellopta. A tettest a rendőrség keresi.
? **Magzókótt a szegényházból.** Szücs János, ki a szegény házbán kapott helyet, tegnap délután elkérezkedett az igazgatóságtól a vásárba. Oda künn a sátrak között azután találkozott egy pár ismerősével, leültek valami putikba pálinkázni. Szücs Jánost hiába várta haza a szegény ház felügyelője, nem ment haza a kívánt időre. Ugy szedte azután ma hajnalban össze a rendőrség a Széchenyi utcán a sárban. Visszavitték a szegény házba.
? **Ellopott pénz.** Veres Sándor kassziségi lakos panasolta ma a mezőrendőrkapitányságnál, hogy 4 forintot tartalmazó tárczát valaki az állatvásárbán ellopta. A tettest a rendőrség keresi.
? **Kellemetlen vendég.** Andirkó Péter elég kellemetlen vendége volt Kupferstein külsőségi koresmárosnak. Vett, ivott tegnap egész délután, mikor pedig a fizetésre került a dolog, Andirkó megkérte szépen a koresmáros, — hogy lökje ki, — mert nincs egy kis krajczárja sem. A vendéglős feljelentette a kellemetlen vendéget, a kitől mikor a pénzt követelte a fizető pinczér, hát még jól el is verte. A történetnek persze folytatása következik.

Vidék.

A zivatar áldozata. A csütörtökről péntekre virradó éjjeli zivatarnak, mely oly tetemes kárt tett városunkban, de különösen annak határán, emberélet is eset áldozatul. — Kabáról Gérczei András igyekezett Debreczenbe gyalog. Midőn a kitörő zivatar utólérte, már alig félóránira volt Debreczentől, de utját tovább folytatni már nem tudta. A vihar teljes erővel kitört s Gérczei egy nagy lombos fá alá menekült. A villám éppen ebbe a fába csapott le s a szerencsétlen embert is agyonütötte. Holttestét reggel felé félig összeszenesedve találták meg.

Az Ábrányi határ titka. Nyiregyházaról írják nekünk, hogy július elején Szent-György-Ábrány község határában egy ismeretlen ember tetemét ásták ki a földből. A csendőrök nyomozása hamar megállapította, hogy a holttestet a nagykászéri illetőségű Timár György, a ki két esztendővel ezelőtt nyomtalanul eltűnt. — Minthogy minden jel büntetetre mutatott, keresték a gyilkost s nemsokára el is fogták Plestyák Mihály szentgyörgy-ábrányi lakos személyében, aki beismerie már a tettet. Letartóztatták a vele vadászásban élő Hoczkó Borbálát is s mindkettőjüket átadták a nagy-kállói járásbírósnak.

A tábornok Margittán. Tudvalevő dolog hogy az idei nagykorlatok, a 38, 46., 37., 89. s 10-ik gyalogezreddekek Margita környékén fogtak lefoyni augusztus hó 26-ika körül. A margittai mezőkön gyakran látni már most is katonatiszteket, hol gyalog térképpel a kezükben, tanulmányozzák a telepet, sőt a mult napokban Generali de Grancze Emil tábornok volt ott egész kíséretével.

A lelkiismeret. A nyiregyházi ügyészség fogházában megtévelyodott a minap egy Iván István nevű mándoki ember, a ki szándékos emberölés miatt került vizsgálati fogságba. Addig furdalta a lelkiismerete, a mig egyszerre csak elkezdett tombolni. Minthogy rablótársaira is veszedelmessé vált, az ügyészség hazaküldte a falujába, hogy szállásolják el a község pénzén valamelyik elmeegógyító intézetben.

Dalestély. A nagykarolyi dalegyesület folyó hó 1-én a régi kaszinó nyári szinkörében a budapesti orsz. dalversenyre való felutazás céljaira dalestélyt rendezett a szokottnál sokkal nagyobb közönség előtt, a mit örömmel konstatalunk. A programot 6 énekszám képezte, melynek mindenikét zajosan megtapsolták. Különösen tetszést aratott az egyesület a „milleniumi dalár-dal” és a „milleniumi dalár-induló” előadásával. Meglátszott az egész program végigéneklése alatt, hogy nem a leéneklés volt a cél, hanem a szívvel-lelekkel való tanulás bebizonyítása. Későbbben kezdetét vette a táncz, a mely Oláh Feri jó zenéje mellett reggeli 4 óráig tartott.

Egyről-másról.

Költemény prózában.

É-intetlen épségében, tisztaságában, egyedül menyasszonyi csokrod áll; csaknem olyan éppen, mint akkor volt... Félénk, kis fehér színek, sok apró mirtus, sok könnyel áztatott rózsalevél...

Azok a könyvek óvták meg talán a pusztulástól? Talán az ima, talán az áldás? Tarka-barka széthullt rózsák, itt amott a könyvek mellett.

Ismerős asszonyok, barátnőd hozták, akiknél sok nyíllott, (de sok tövissel is.) Tudták, hogy szereted, azért hozták — azért!

Amig szedték, rólad volt szó. Birálgatták — nem a rózsát — tetteidet, ruháidat.

Kacagtak a jó sziveden, „hóbortosnak”, „fellengzőnek” nevezgettek.

Emlegették pazarlásod, szobád különöz rendezését; a sok plüst, szmírnát, konzolt, majolika-virágvázak minden részét elbirálták.

„Mirevaló?” kiért teszi? Senkinek nincs, neki legyen?

Aztán elhozták a rózsát — kedveskedve,

csókkal adták át, megdicsérték a szoba minden sarkát, bámulták az izlésedet. Hitted volna?

Tudtad volna? tán akkor se dobtad volna utánuk a judás-rózsák sebző, szuró töviseit. Mert azóta szenvedsz, hiába tagadod, ez a tövis vérzik; elevenbe hatolt, (nem bírod tagadni, amióta rejtéd.

Magányba elrejtéd, ápolod, kötözöd, gyógyítod igékkal, kedvesebb emlékekkel — még se mulik — még se.

Közönséges rossz szív, aki tudva bánt meg. Akit rózsák vigasztalnak — kiválasztott lélek.

Mi látjuk, érezzük, — vigasztalunk téged.

Mi valamennyien, de inkább ezek itt, amit félreraktál, amit könyves kendőcskéddel lopva letakartál.

Emeld fel a kendőt — itt e sötét rózsák illatot lehelnék, szerelmet susognak — még se érted őket?

— Nem értem! nem értem! minek küldi ide?

Tudja, hogy kin néztem — fáj értök a szívem.

Szeretném szeretni, — szeretném boldogan, büszkén bevallani, hogy aki ezt küldte: kicsoda, kicsoda!

Tőle kaptam, tőle, messziről küldötted, ezer izejettel, ezer imádsággal; nem is földi érzés — mesebeli álom.

Van egy ember — van még, aki földi asszonyt fölemel a vágygyal, amit benne ébreszt.

Jaj, de ki hiszi el, — jaj, de ki érti meg? Mikor ugyanis — ugyanis minden bűn az enyém, amit az enyémnél jobb szívek kitaláltak.

Könyörülő Isten! mutass utat nekem.

Különfélék.

Az utolsó utazás. Van valami tragikum abban a halálhírben, a mely most érkezik Aradról: egy öreg uriaszonyt, a kit hosszú élete alatt bizonyosan sok csapása ért a sorsnak, a legutolsó, a melyet egyik fiában szenvedett, megtört s elerőtlenített. Tegnapelőtt, a mikor vigasztalást keresve másik gyermekéhez akart utazni, mialatt hazulról a vasutra hajtatott, a kocsiiban szívészültes ölte meg Özv. Babó Imréné, a megboldogult, a ki Mező-Kovács házára indult fiához, Babó Zoltán főszolgabíróhoz. A házmesterné segítette neki a készülődésben, azután kocsiába ült vele, hogy a vasutra kísérje. Az állomásnál segíteni akart urnőjének a kiszállásban és ekkor vette csak észre, hogy Babóné egy jajszó nélkül örökre elaludt a kocsiiban. Természetesen azonnal visszahajtatott a lakásra s telegrafált a család tagjainak. A megboldogultat ma temették egész Arad nagy részvételével.

A szerelmes boszúja. Régi történet játszódott le ma a Kerepesi-ut 32. számú házában, de olyan történet, amely Heine szerint mindig új marad. Egy legény szeretett egy leányt és mert ez nem szerette, vagy legalább is úgy tett, mintha nem szeretné, kést döfött a szívébe. A Kerepesi-ut környékén az ilyen históriák már meghatottságot se idéznek elő, mert mindennaposak. A dráma cselekménye ugyanaz, csak a nevek változnak. A mai esetben Valek Berta husz éves cipőtűző és Vajda József cipészsegéd a szereplők. Egy műhelyben dolgoztak, a legény megszerette a leányt, de mert ez máshoz készült feleségül menni, Vajda József kést ragadott ellene és a szerencsétlen leányon öt mély sebet ejtett. Aztán maga ment a rendőrséghez feljelenteni magát, szegény Valek Bertát pedig életveszélyesen sérült állapotban átvitték a Rókus-kórházba ahol életbenmaradásához kevés reményt fűznek az orvosok.

Emberölés hivatalból. Zimonyi levelezőnk írja a következőket: Kundits Márton és Schwartz Rezső mázolók a Zimony és Belgrad közt levő Szávahidon dolgoztak néhány nap óta. Tegnap este, mikor a bevégzett munka után haza akartak térni Zimonyba, a hid

körül czirkáló vámrőség szerbiai szőkevényeknek nézte őket és rájuk kiáltott. A munkások nem értették meg az örök horvát kiáltását s nyugodtan ballagtak tovább. Alig mentek néhány lépésnyire, az örök utánna lőttek s mindkettőjüket halálosan megsebesítették. — Csak akkor derült ki a szomorú félreértés, a mikor a két munkás már a zimonyi kórházban feküdt. Az orvosok azt mondják, hogy mindkettő belehal sebeibe.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

Weisz József Budapesti terménybizományi cég jelentése. —

Debreczen, aug. 10.

Készaru 2 1/2 krral magasabb.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Oszi buza, Tavasz buza, Oszi rozs, Tavasz rozs, Oszi zab, Tavasz zab, Tengeri uj.

Sertés piac. Budapest-Kőbánya 1896. aug. 10.

Magyar elsőrendű Öreg nehéz páronkint 400 klgon felüli sulyban (56 — krtól 57 krig. Öreg közép (páronkint 300 400 kgr. sulyban) — 54 — krtól 57 — krig. Fialat nehéz (páron — 320 klgon felüli sulyban) — 54 krtól 55 — krig. Fialat közép (páronkint 251 320 klg. sulyban) — 54 krtól 55 — krig. Fialat könnyű (páronkint 250 klgig terjedő sulyban) — — krtól — — krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgon felüli sulyban) — — krtól — — krig. Közép (páronkint 220 — 280 kgr. sulyból) — — krt — — krig. Könnyű páronkint 220 klgig terjedő sulyban — — krtól — — krig. III. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) — 56 krtól 57 — krig. Közép (páronkint 220 — 260 klg. sulyban) — 56 — krtól 57 — krig. Könnyű (páronkint 220 klgig terjedő sulyban) — 55 — krtól 56 krig.

Sertés létszám: 1896. évi augusztus hó 6. napján volt készletben 6299 darab 1896. évi augusztus hó 7. napján felhajtott — drb. 1896 augusztus hó 7. napján elszállított 71 drb. 1896. aug. hó 7. napjára maradt készletben 6228 drb. Hizottsértés forgalom változatlan.

Kimutatás a debreczeni ipar és kereskedelmi bank július havi forgalmáról. Bevétel Pénzkészlet juni 30 7984.71 Beváltott váltók után 184411.34 Beváltott előlegek után 2419 Kamatok 5140.08 Kamatozó betétek után 73570.94 folyó számla 2623048.1 Erczépénz eladás után 363.16 Értékpapir eladás után 626.74 Jutalék eladás után 1.60 Előleg bélyeg után 18. Házjövedelem után 282.60 Nyomatvány után 10, Független követelés után 64.63 Üzleti költség után 2.65 összesen 538200.26. Kiadás Tiszti fizetésre 626.65 Leszámitott váltókra 216147.21 Leszámitott előlegekre 3731. — Kamatra 3259.28 Kamatozó betétre 92272.71 Folyó számlára 204490.61 Erczépénz vásárlásra 2760.60 Értékpapir vásárlásra 3018.80 Szelvény 1082.41 Üzleti költségre 115.69 Nyugdíjra 2923 Adóra 2519.58 Törlési költségre 621.20 Pénzkészlet aug 1-én 5337.21 összesen 538200.26.

CSARNOK.

Hogyan hal meg az ember.

Irta: Zola Emil.

Francziából: Éber Ernő.

(Folytatás)

Gyere hozzám... Mire gondolsz?

— Semmire, anyám, — szól a fiú, fölriadvá.

A beteg lehajtja fejét:

— Ugy-e, sok gondot okozok nektek gyermekeim? Éber-djete, ne kinezatok magatokat, nem sokáig leszek már itt.

Fiai körülveszik, esküdznek, hogy sze-

BOROS Testvérek

női divat áruházában,
Debreczen, Kossuth-utca 3 sz.

Legnagyobb választék.

Utólérhetetlen olcsóságok.

Női ruhák készítése

méret szerint.

Cretonnok	16 kr.	méterenként.
Battistok	31 „	„
Atlassatinok	36 „	„
Szép selymek	38 „	„
Gyapju delain	39 „	„

Építési árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztérium folyó évi 23193 szám alatt kelt intézkedése folytán a püspök-ladányi uradalomhoz tartozó s a községtől 7 kilométer távolságra fekvő „Tolvajos“ nevű bértelepen összedőlt ököris-tálló újból építendő.

A költségvetésileg 4555 frt. 95 krral előszámitott építkezési munkálatok biztosítása céljából előírt királyi gazdasági felügyelőségénél folyó 1896 évi Augusztus hó 19-én délelőtti 11 órákor verseny tárgyalás fog tartatni, melyre a kellő szakértelemmel bíró vállalkozók azzal hivatnak meg, hogy a vállalati összegnek 10%-a készpénzben, vagy óvadék képes érték-papírokban az árverés megkezdése előtt leteendő.

Az építési munkálatok leírása s az előmért költségvetés az árverés megkezdése előtt a felügyelőségénél betekintheők.

Megjegyeztetik végül, hogy a szóban levő építkezés költségeiből 3900 forint a folyó évben, a fennmaradó összeg ellenben csakis a jövő év folyamán fog vállalkozó részére folyósíttatni.

Kelt Püspök-Ladányban, 1896 évi Augusztus hó 9-én.

M. kir. közalapítványi gazdasági kerületi felügyelőség.

A nőknek

hazánkban a természet igen szép, de egyszersmint nagyon kényes arczzint acományozott, és tényleg a szigorú hideg vagy nagy meleg idejárás napégést, bőrpedést, fagy- és melegségi foltokat, sőt szeplőt is okoz. Hogy ezen bajoknak elejét vethessék, ajánljuk a mindennapi tojletthez Dr. Rix krémjét egy összehasonlíthatatlan gyémánt krém mely több mint 10 év óta ismert és becsülésnek örvend.

A Poudre-Pompadour és a Rix-szappant kiegészítő orvosi hatás tekintetében a Pasta-Pompadour á frt 150 és kapható a finomabb gyógyszertárakban, vagy Med. Dr. A. Rix vezérszéküldésé, Wien, Praterstrasse Rix-udvar — Mintán sok az utánzat, elővigyázat ajánlatik. —

Cséplési próba.

Az első magyar gazdasági gépgyárnak
Hutflész Kázmér ur tanyájára tervezett

cséplési próbája

az esős idő miatt elmaradt, amiről a gépgyár
azzal értesíti a gazdaközönséget, hogy a

cséplési próbát **SZERDÁN,**

e hó 12-én délután 3 órákor tartják meg

s kéri az érdeklődőket, hogy azon **minél számosabban** megjelenni sziveskedjenek.

Nagy
raktár apasztása
Befőttes és Ugorokás
üveg és porcellán ajánlok.
Lám Sándor
Piac és Hatvan-utca
Debreczen
kereskedő
sarkán.

1 db. légyfogó üveg 5 krajczár.

